

(NE)DISKRIMINĀCIJAS BIĻETENS

2026. gada septembris

Turpinās mācības “Cieņas kods” nevalstiskajām organizācijām, darba devējiem un to darbiniekiem. Septembrī divu dienu seminārs notika Valmierā. Semināros dalībnieki iegūst izpratni par vienlīdzīgu iespēju principiem un dažādības vadību, mācās atpazīt, mazināt un novērst diskrimināciju darba vidē un apgūst iekļaujošas un cieņpilnas darba vides veidošanas praktiskos aspektus. Vairāk informācijas: [Labklājības ministrijas tīmekļvietnē](#). Semināri notiek Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) līdzfinansētā projekta “Vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas veicināšana” ietvaros.

Septembrī Valsts administrācijas skolas platformā īstenotas **e-mācības par vienlīdzīgām iespējām un nediskrimināciju**, lai uzlabotu valsts un pašvaldību iestāžu, to kapitālsabiedrību darbinieku veikspēju un zināšanu līmeni, labāk izprastu dažādu sabiedrības grupu un to pārstāvju specifiskās vajadzības, piedāvājot šiem pārstāvjiem atbilstošus pakalpojumus dažādās nozarēs. Informācija par e-mācību saturu, mācību kursa grupām 2026. gada otrajā pusgadā un pieteikšanas iespējām ir pieejama [Labklājības ministrijas tīmekļvietnē](#). E-mācības tiek organizētas Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) līdzfinansētā projekta “Vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas veicināšana” ietvaros.

Televīzijas kanālā “ReTV” no 15. septembra **ik nedēļu skatāms raidījums “Nolaid sliekni”**, kura desmit epizodēs iepazīstami līdzilvēku stāsti, kas atklāj viņu ikdienu un pieredzi un to, kāda ietekme ir dažādām aizspriedumu vai fiziskām barjerām. Pirmās trīs sērijas – par Latvijas Ratiņbasketbola federācijas prezidentu Aigaru Miklāvu, ar cerebrālo trieku slimojošā Aleksa mammu un finanšu profesionāli Agnesi Vilcāni un biedrības “Teodors” priekšsēdētāju, masieri un aktīva dzīvesveida piekritēju Mārtiņu Vizuli, kurš ir neredzīgs. Raidījumi skatāmi arī [ierakstā](#). Kampanja “Nolaid sliekni” oktobrī un novembrī iecerējusi runāt par diskrimināciju balstošiem aizspriedumiem arī ar humoru – visos Latvijas novados gaidāmas Jāņa Skuteļa stāvizrādes “Diskri... Kas?”.

Kampanju “Nolaid sliekni” īsteno Labklājības ministrija ESF+ projekta “Izvērtējumi pierādījumos balstītas sociālās politikas pilnveidei” ietvaros.

Lai veicinātu politikas veidotāju izpratni par pārklājošās jeb intersekcionālās diskriminācijas novēršanu politikas veidošanā, Labklājības ministrija 30. septembrī rīkoja [diskusiju “Pārklājošās jeb intersekcionālās diskriminācijas novēršana kā instruments politikas veidotājiem”](#).

Pasākums notika Labklājības ministrijas īstenotā ESF+ līdzfinansētā projekta “Vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas veicināšana” ietvaros.

Labklājības ministrija jau ceturto gadu [aicināja ikvienu Latvijas iedzīvotāju 25. septembrī piedalīties sociālajā akcijā “Dažādo kurpju diena”](#). Centrālais pasākums notika Rīgā, Āgenskalna tirgū kopā ar mūziķi Kasparu Markševicu, tautā iemīļoto dziedātāju Māru Upmani-Holšteini un Rīgas Sudrabbalto kori, un paralēli tam pasākumi pulcēja cilvēkus Smiltēnē, Jelgavā, Kuldīgā un Preiļos.

Dažādo kurpju dienā ikviens ir aicināts katrā kājā uzvilkt atšķirīgu apavu, tādējādi simboliski paužot sapratni un pieņemšanu līdzcilvēkiem ar funkcionāliem un garīga rakstura traucējumiem. **Katrs no mums ir unikāls, un, tikai iekāpjot otra kurpēs, mēs spējam saskatīt mūsu līdzības.** Šī akcija ir kļuvusi par skaistu tradīciju, kas vieno cilvēkus visā Latvijā un palīdz veidot sabiedrību, kurā valda empātija, iekļaušana un cilvēcība.

Nodarbinātības valsts aģentūra [personām ar invaliditāti piedāvā jaunu nodarbinātības pasākumu “Darba izmēģinājumi”](#), kura ietvaros pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas iespējams reālos darba apstākļos pārliecināties par savas profesionālās sagatavotības, zināšanu, prasmju un veselības stāvokļa atbilstību darba devēja piedāvātajai vakancei.

Darba izmēģinājumu laikā darba tiesiskās attiecības netiek dibinātas. Viena darba izmēģinājuma ilgums ir **līdz vienam mēnesim**, un viena gada laikā persona var piedalīties **ne vairāk kā trijos** darba izmēģinājumos pie dažādiem darba devējiem.

Pasākuma laikā personai ir iespēja saņemt NVA nodrošinātu mentora vai zīmju valodas tulka pakalpojumu, to piesakot pirms dalības pasākumā.

Latvijas Arhitektu savienība 9. un 10. septembrī organizēja 16 akadēmisko stundu klātienes mācību [pilotkursu arhitektiem “Vides piekļūstamības un universālā dizaina labā prakse”](#).

Kursa mērķis ir pilnveidot arhitektu profesionālās zināšanas un praktiskās prasmes **vides piekļūstamības un iekļaujošā dizaina principu piemērošanā** arhitektūras projektēšanā, veidojot sistemātisku izpratni un pieeju to integrēšanai projektēšanas procesā.

Divu dienu programmā tika aplūkota vides piekļūstamības prasību piemērošana būvprojektos, normatīvais regulējums, standarti un vadlīnijas, projektēšanas uzdevums un projektēšanas procesā iesaistīto pušu atbildība, piekļūstamība no lietotāja perspektīvas u. c. jautājumi.

Dalībnieki, kuri plāno sniegt konsultācijas ES fondu līdzfinansētajos infrastruktūras attīstības projektos, kopā ar vides un piekļūstamības ekspertiem šogad piedalīsies arī Labklājības ministrijas organizētajā praktiskajā seminārā.

Septembrī Dagdā notika pēdējais Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas “SUSTENTO” rīkotais [reģionālais seminārs “Drošībā ikviens”](#). Semināros Latgalē īpašu interesi izraisīja praktiski padomi – kā sagatavoties dažādām krīzes situācijām. Piemēram, roku sildītāji vai ūdensizturīgi sērkociņi ir vienkāršas lietas, kas var noderēt gan krīzē, gan ikdienā. Nesenā vētra daudziem bijis īsts pārbaudījums, kam cilvēki nebija gatavi. Tādēļ ļoti nozīmīgs izrādījies kaimiņu, apkārtnējo cilvēku un vietējo biedrību atbalsts.

22. septembrī ["SUSTENTO" diskusijā "Vai drošībā ir ikviens?"](#) iztaujāja piecu politisko partiju pārstāvjus par civilās aizsardzības attīstību Latvijā un cilvēku ar invaliditāti drošību krīzes situācijās.

Diskusijā uzsvērts, ka pieklūstama vide patvertnēs, piemērots evakuācijas transports un informācija pieejamos formātos **nav papildu ērtības, bet drošības pamatnosacījumi**, kuriem jābūt iekļautiem valsts un pašvaldību plānos jau no to izstrādes sākuma, – nepieciešama viena sistēma, kas darbojas ikvienam. Cilvēkiem jau patlaban ir vajadzīga skaidra informācija par rīcību krīzes situācijā un palīdzības saņemšanas iespējām.

Pasākumā piedalījās to politisko spēku pārstāvji, kuru programmās iekļauti civilās aizsardzības jautājumi, – Nacionālā apvienība, "Jaunās vienotība", "Latvijas attīstībai", "Austošā saule Latvijai" un "Progresīvie".

1. septembrī svinīgi tika atklāta atjaunotā Priekules pamatskola, kur noslēgušies apjomīgi infrastruktūras uzlabošanas [būvdarbi, kuros īpaša uzmanība pievērsta vides pieklūstamībai](#). Skolas telpas būs ērtāk un drošāk izmantojamas **cilvēkiem ar kustību traucējumiem**, tostarp pielāgoti sanitārie mezgli un uzlabotas pārvietošanās iespējas ēkā.

Darbi īstenoti Atveseļošanās fonda projekta “Izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana Priekulē un Vaiņodē” ietvaros.

Arī Lizuma pamatskolas ēkā veikti [plaši atjaunošanas darbi, pēc kuriem tā kļuvusi daļēji pieklūstama cilvēkiem ar kustību traucējumiem](#) – cokola stāva pieklūstamībai pie 1. stāva izbūvēts panduss, nokļūšanai pirmajā stāvā uzstādīts vertikālais pacelājs, un **šo stāvu telpas pielāgotas cilvēkiem ratiņkrēslā**. Tā kā, ņemot vērā ēkas vēsturisko statusu un tehniskos ierobežojumus, ēkas otrais un trešais stāvs nav pieklūstams personām ar kustību traucējumiem, skola nepieciešamības gadījumā nodrošinās mācību procesu personām ar kustību traucējumiem ēkas pirmajā un cokola stāvā.

Vērienīgā Lizuma pamatskolas ēkas atjaunošana īstenota ES līdzfinansētā projekta “Lejasciema un Lizuma pamatskolu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana” ietvaros.

Valmieras novada Burtnieku centra laivu kanālā [izveidota jauna peldoša pontonu piestātne](#), kas paredzēta laivošanai, peldēšanai un makšķerēšanai. Pontonu platforma projektēta, **ievērojot vides piekļūstamības prasības un universālā dizaina principus**, lai pie ūdens ērtāk varētu nokļūt dažādas sabiedrības grupas – arī cilvēki ar kustību traucējumiem, seniori un ģimenes ar bērniem. Būvniecības laikā konsultācijas sniedza invalīdu un viņu draugu apvienība “Apeirons”. Jaunā pontonu piestātne ir daļa no projekta “Ūdenstūrisma pieejamības veicināšana/Upesceļi II”.

Turpmākajos trijos gados [Cēsu novadā par 1.3 miljoniem eiro īsteno sociālās iekļaušanas projektu](#), paplašinot kultūras piedāvājumu dažādām sociāli mazaizsargātām sabiedrības grupām, vienlaikus **uzlabojot vides piekļūstamību sešās kultūras mantojuma vietās**.

Viens no projekta virzieniem būs Cēsu novadā sāktās programmas "Nosūtījums uz muzeju" turpināšana. Sadarbībā ar veselības un sociālās aprūpes iestādēm programma palīdzēs kultūras aktivitātēs iesaistīt cilvēkus, kuriem tās ikdienā ir grūtāk pieejamas, – jauniešus, seniorus, cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem, trauksmi vai depresiju.

Nozīmīga projekta daļa būs piekļūstamības un infrastruktūras uzlabošana sešās novada kultūras mantojuma vietās – Cēsu Viduslaiku pils dārzā, Cēsu Jaunajā pilī, Cēsu Izstāžu namā, Brāļu Kaudzīšu memoriālajā muzejā "Kalna Kaibēni", Eduarda Veidenbauma muzejā "Kalāči" un Lielstraupes pilī. Plānotie risinājumi atvieglos **cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem iekļūšanu vēsturiskajās ēkās, pārvietošanos ekspozīciju telpās un ārtelpā**.

Lai piekļūstamības risinājumi kultūrvēsturiski nozīmīgajās ēkās pēc iespējas saglabātu autentiskās vērtības, projektā pieaicināts diasporas arhitekts, Jaunā Eiropas *Bauhaus* jomas eksperts Toms Kokins.

Minētie darbi tiks veikti ES līdzfinansētā projekta "Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās Cēsu novadā" ietvaros.

Preiļu novadā uzsākts projekts ["Preiļu novada senioru skola aktīvai dzīvei un mūžizglītībai"](#), cerot tajā iesaistīt vismaz 100 senioru.

Projekta gaitā senioriem būs iespēja bez maksas apgūt jaunas zināšanas un prasmes, satikt domubiedrus, dalīties pieredzē un aktīvi pavadīt laiku. Pirmajā mācību pusgadā paredzētas nodarbības par veselīgu uzturu, mentālo veselību, vingrošanu, digitālo pratību, amatniecību un rokdarbiem, angļu valodu ceļošanai, ceļošanu un finanšu pratību.

Latvijas Neredzīgo biedrība 11. septembrī Strazdumuižas parkā organizēja [taktilo tūri un izrādi “Upes tūres. Daugava” ar audio aprakstu](#). 45 minūšu ceļojums sākās pie upes ietekas Rīgas jūras līcī, veda augšup pa upi un cauri gadsimtiem, sekojot līdz aplūdušu pilsētu stāstiem, folkloras motīviem, hidroelektrostaciju likteņiem, migrējošu dzīvnieku gaitām un cilvēku dzīvēm. Diānas Kondrašas un Rvīna Vardes rakstīto ceļojuma stāstu papildina iespaidīga Ūnas Laukmanes tekstila karte un Aleksandra Maijera oriģinālmūzika.

Saistībā ar latviešu zīmju valodas alfabēta 75 gadu jubileju Latvijas Nedzirdīgo savienības muzejā visu septembri bija apskatāma īpaša [izstāde par šī alfabēta pirmsākumiem un attīstību](#). Savukārt 1. septembrī apritēja 26 gadi, kopš Valsts valodas likumā noteikts, ka [valsts nodrošina latviešu zīmju valodas attīstīšanu un lietošanu](#) saziņai ar nedzirdīgajiem cilvēkiem. Latviešu zīmju valodai attīstoties, pēdējos gados īpaši aktīvi tiek papildināts zīmju valodas krājums, izstrādātas tematiskās vārdnīcas un videomateriāli, veidoti bērniem pieejami materiāli zīmju valodā, kā arī turpinās darbs pie latviešu zīmju valodas izpētes, sistematizēšanas un saglabāšanas. Latviešu zīmju valoda nedzirdīgo kopienai ir daudz vairāk nekā saziņas līdzeklis – tā ir **dzimtā valoda, kultūras un identitātes pamats**. Īpaši būtiska tā ir nedzirdīgiem bērniem, kuriem zīmju valoda ir dzimtā valoda un dod iespēju jau no mazotnes pilnvērtīgi sazināties, izzināt pasauli un iegūt zināšanas.

21.–27. septembrī norisinājās [Starptautiskā Nedzirdīgo nedēļa 2026](#). Šī gada tēma “Iestājoties par nedzirdīgo personu cilvēktiesībām” bija vienota ar Pasaules Nedzirdīgo federācijas Starptautiskās Nedzirdīgo nedēļas tēmu. Tiesībsarga biroja juriste Līgita Bordāne sniedza lekciju “Kā atpazīt diskrimināciju”, Stūra mājā tika atklāts videogids latviešu zīmju valodā, notika izglītojošas nodarbības, radošās darbnīcas un citas aktivitātes. Interesentiem šī bija lieliska iespēja tuvāk iepazīt nedzirdīgo kultūru un latviešu zīmju valodu.

ES Pamattiesību aģentūra (FRA) 7. septembrī Briselē iepazīstināja ES Padomes Pamattiesību, pilsoņu tiesību un personu brīvas pārvietošanās darba grupu [ar piektās Eiropas konferences par antisemitismu rezultātiem un turpmākajām prioritātēm](#).

FRA uzsvēra, kā valsts cilvēktiesību iestādes, līdztiesības iestādes un ombuda biroji var cīnīties pret antisemitismu, uzlabojot uzraudzību un datu fiksēšanu, praktiski piemērojot Starptautiskās Holokausta piemiņas alianses darba definīciju par antisemitismu, kā arī īstenojot izglītojošus pasākumus, sadarbojoties ar ebreju kopienām un reaģējot uz naidu internetā un mākslīgā intelekta vidē.

Eiropas Padome 17. septembrī rīkoja [semināru “Ārpus algoritma: mākslīgais intelekts un vienlīdzība Eiropā”](#). Mākslīgais intelekts (MI) un automatizēta lēmumu pieņemšana arvien biežāk tiek izmantoti valsts pārvaldē, ietekmējot lēmumus, kas skar cilvēku piekļuvi tiesībām un pakalpojumiem. Tas paver iespējas uzlabot efektivitāti un pakalpojumu sniegšanu, taču vienlaikus **rada konkrētus diskriminācijas, pārredzamības trūkuma un nevienlīdzīgas piekļuves tiesiskās aizsardzības līdzekļiem riskus**, ja jau pašā sākumā netiktu ieviesti atbilstoši aizsardzības mehānismi. Šajā kontekstā Beļģijas, Somijas un Portugāles līdztiesības iestādes ar Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas atbalstu veica projektu, lai stiprinātu gatavību novērst, atklāt un risināt ar MI saistītu diskrimināciju valsts pārvaldē. Projektu noslēdzošais seminārs kalpoja kā augsta līmeņa forums diskusijām starp līdztiesības iestādēm, regulatīvajām iestādēm, valsts pārvaldes iestādēm un ieinteresētajām pusēm par to, kā pāriet no projekta rezultātiem uz ilgtspējīgu praksi, tostarp īstenojot efektīvu sadarbību saskaņā ar MI likumu un stiprinot līdztiesības iestāžu lomu.

AccessibleEU kopā ar Eiropas Neredzīgo savienību 30. septembrī rīkoja pasākumu par to, [kā veidot e-grāmatas un digitālo saturu piekļūstamu ikvienam](#).

Pasākumā apsprieda, kā izdevēji var veidot e-grāmatas tā, lai tās būtu ērti lietojamas arī cilvēkiem ar redzes traucējumiem, lasīšanas grūtībām un citiem traucējumiem. Tika skaidrots, kādas **piekļūstamības prasības attiecas uz e-grāmatām un digitālajiem lasīšanas pakalpojumiem** un ko var darīt izdevēji, lai piedāvāto saturu padarītu piekļūstamāku.